

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבמא וענינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, הכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון ישעיה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת. צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שחבטיח שיהמליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבות אפרים ארח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החבויים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

מלליצי יין ושיר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ויבאו עד גן האטד. בגמרא (סוטה יג.): וכי גורן יש לאטד, א"ר אבהו מלמד שהקיפוהו כתרים לארנו של יעקב כגורן זה שמקיפים לו אטד, שבאו שם בני עשו ובני ישמעאל ובני קטורה, תנא כולם למלחמה באו, כיון שראו אתנו של יוסף תלוי בארנו של יעקב, נטלו כולם כתריהן ותלאום בארנו של יעקב, תנא ל"ו כתרים נתלו בארנו של יעקב. וכתב המהרש"א, שבאו כל האמות כדי לעכב קבורתו של יעקב במערת המכפלה, שרצו שעשו יקבר שם ע"ש. וקשה אם באו כולם לעשות מלחמה, איך נהפך דעתם בכך שראו את כתרו של יוסף תלוי בארנו של יעקב. וי"ל דלכאורה קשה מפני מה תלה יוסף את כתרו על גבי ארנו של יעקב, הלא 'אין שלטון ביום המות'. וצ"ל דאדרבה, דוקא מפני כך הניח את כתרו על גבי ארנו של אביו, כדי לרמוז על מה שאמרו חז"ל שאכן יעקב אבינו לא מת. וכיון שראו המלכים דבר זה, הבינו שיעקב עדיין חי, ונתייראו מלעשות מלחמה, ונהפכה דעתם ממה שחשבו בתחילה שיעקב מת. ולפ"ז יובן מה שכתב בעיון יעקב שהל"ו כתרים שהיו על מטתו של יעקב הם לרמוז על ב' פעמים ח"י ח"י אחד בעוה"ז ואחד בעולם הבא, דהיינו משום שיעקב אבינו לא מת כלל. והטעם שדוקא האבות נקברו במערה זו, הוא מפני שהג' אבות תקנו את הפגם שעשה אדם הראשון בעל"ז ג"ע ש"ד, ושבחן של האבות הוא יעקב כדאיתא בזוה"ק, ובפרט שאדם הראשון הביא מיתה לעולם, ויעקב תפס באילנא דחיי. והואיל שהאבות תקנו הפגמים של אדם הראשון, מן הראוי הוא שיהיו נקברים אצלו במערה. משא"כ עשו שאדרבה לא רק שלא תיקן, אלא אף הוסיף וקלקל. ועיקר השבח של יעקב יותר מהאבות הוא לפי שהיתה מטתו שלימה, ולא היה שום דופי בבניו כמו שאר האבות, ולכן אמרו עליו 'מה זרעו בחיים אף הוא בחיים'. ועוד לפי שהוא גמר התיקון, משא"כ אברהם ויצחק לא תיקנו אלא ע"ז ושפ"ד, ורק יעקב שתיקן אף ג"ע, בזה היה גמר התיקון. (אות ט"ו).

לע"נ הבת עין הרה"ק ר' אברהם דוב ב"ר דוד ז"ע י"א צ"י ב' סבת

כל אלה שבטי ישראל שנים עשר זאת אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כבודו בך אותם. אפשר ירמוז, כי עם שאין אנו מבינים [היכן כתיב] ברכה בקצתם של השבטים, [דאדרבה, מצינו] שקינטרן בדברים כמו בראובן ושמעון ולוי, מכל מקום באמת יש בהם פנימיות ברכה על פי מידותם [של השבטים], הגם שאינו מובן מפשוטו של מקרא. וזהו ירמוז 'זאת אשר דיבר להם', 'דיבור' הוא לשון קשה, דאל יחשוב כי אין בהם בחינת ברכה, [דבאמת טמון בזה ברכה] רק לפי בחינת מידותם [של ראובן שמעון ולוי], היתה הברכה באופן הזה, [ולא בגלוי], אבל באמת 'איש אשר כבודו בך אותם'.

ועתה שא נא למשע עבדי אלקי אביך. אפשר ירמוז [במה שאמרו 'עבדי'], כי המכירה היתה סיבה מה, כמו האדון שפועל על ידי העבד, כמו כן המכירה מה היתה זאת, כנודע מ'עצה עמוקה של אותו צדיק הקבור בחברון, לקיים מה שנאמר לאברהם בין הבתרים כי גר יהיה זרעך' (סוטה יא).

ועל זה השיב יוסף: 'אל תיראו כי התחת אלהים אני', כי אין אני שליח הדין, כי 'ענוש לצדיק לא טוב', ולא יתכן שאם נתחייבתם עונש, שאני אהיה שבת אפו של מידת הדין, כי 'לא יאונה לצדיק כל און', לכן לא יתכן שאני אהיה שליח לעשות בכם דין. וכדי שלא ירע לאחיו על היותם שלוחי הדין על יסורים שעברו על יוסף, לזה אמר 'ואתם חשבתם עלי רעה', עם שהייתם שלוחי הדין, לא היה הדין נעשה על ידכם, כי אדרבה, 'אלהים חשבה לטובה', א"כ איך יתכן שאני אהיה שליח לדין מבלי שיהיה טובה מעין הרעה?.

לע"נ הגה"ה ר' מרדכי חיים ב"ר יהודה לייב מסלונים זצ"ל י"א צ"י י"ב סבת

ביאור החשש שמא יעלה ויתלוש. אמרו בביצה (דף ג.) דפירות שנשרו בשבת אסור לאכלן עד מוצאי שבת גזרה שמא יעלה ויתלוש. וכתבו התוס' (שם ד"ה גזרה) דלא חיישינן שמא יעלה ויתלוש במזיד, אלא חיישינן רק שמא ישכח ויתלוש בשוגג. וכ"כ הריטב"א (שבת קכב.) דלא נחשדו ישראל לחלל שבתות במזיד.

וכתב האגלי טל (קוצר ס"ק ל"ה אות ח'), דאין הכוונה דחיישינן שמא ישכח שהוא שבת ויעלה ויתלוש, כיון שאם ישכח שהוא שבת, אין תועלת במה שאסרו לאכול פירות הנושרים בשבת, שהרי הוא שכח שהיום שבת, ולא ימנע מלאכול פירות שנשרו מן האילן באותו יום. אלא הכוונה דחיישינן שישכח

תולדות האבני נזר ז"ע

האבנ"ז היה מחונן במהירות המחשבה, כפי שהעיד על עצמו שהיה סוקר במהירות הבזק את כל מכמני התורה השמורים בזכרונו, ומחשבתו עוברת על פני שרשרת של מושגים ובעיות משפטיים ומסקנות כהרף עין ממוז.

סיפר הג"ר ישראל יצחק פיקארסקי זצ"ל בשם רבו הרה"ג מוה"ר ארי' צבי פרומר הי"ד אבד"ק קוויגלוב, ששמע מפי האבני נזר שאמר: 'כשאני אומר סברא ישראל ואמיתית, מתכנסים ובאים אלי הראיות והמקורות כדבורים'.

מרגלא בפומיה של האבני נזר, שידוע ומכיר הוא לקרוא בשם בעליהם סברות רבותינו הראשונים אף אם לא ישמעם בשם אומרם, לפי שכבר בא על תכונת דרכם של כל אחד ואחד בתורה.

בספר שיה שרפי קודש (ח"ה עמוד מ"ח אות י"א) מביא את דברי תלמידו הרה"ג מוה"ר חנוך העניך אורנר אבד"ק לאסקרוב, וז"ל: האבני נזר אמר על עצמו: 'כמו ששלחו להאר"י הקדוש לעודה'ז לגלות דרך חדשה בנסתר, כן שלחו לי מן השמים לגלות דרך חדשה בנגלה'. (מראה הדשא).

שתלישה היא מלאכה אסורה, ולכן אסרו לאכול פירות הנושרין מן האילן באותו היום.

וז"ל: הנה צריך להבין באיסור פירות הנושרין שמא יעלה ויתלוש, דלמזיד הא לא חיישינן, ואם שכח שהוא שבת, לא יועילו בגזירתם שאסרו פירות הנושרים בשבת, ועל כרחך שידעו שהוא שבת, ואעפ"כ יחשב שאינו מלאכה כל כך. וכ"כ הב"י (סי' שכ"ה), אבל הוא דוחק קצת, דמהיכי תיתי שיחשוב קצירה אינו מלאכה.

[ובמשקים שזבו שגזרו שמא יסחוט, י"ל כיון שמלאכת דש לפעמים מותר כדי לאכול לאלתר, (כמבואר בדרכי משה ריש הל' יוה"כ סי' תרל"א), והיינו באותם שדרך לעשות כן בשעת אכילה, יחשוב דלעולם מותר כדי לאכול לאלתר].

אשר על כן נראה דגזירה זו דוקא ביו"ט דמותר מלאכת אוכל נפש, יחשוב גם קצירה מותר לצורך אוכל נפש, וכן העצים להבערה לחמם בהם הוי גוף צורך קצת, ואמרינן ביה 'מתוך' בשאר מלאכות, יחשוב גם קצירה כן וכי'. ובשבת הטעם שאסור משום מוקצה.

זה וזה גורם בעבודה זרה. הגמ' בע"ז (דף מט.) אמרה דהלכה כר' יוסי דזה וזה גורם מותר אפי' בעבודה זרה, ולכן גינה שנוזבלה בזבל ע"ז פירותיה מותרים, וכן פרה שנתפטמה בכרשיני ע"ז תשחט. אולם הטור (יו"ד סימן קמ"ב) הביא בשם הרמ"ה שפסק לאיסור, כיון דאיסור ע"ז חמור יותר משאר איסורים. [ובב"י תמה מהגמ' שם דמשמע דאין לחלק].

ובאבני נזר (או"ח סימן ש"ס אות י"ב) כתב בביאור דעת הרמ"ה, וז"ל: חליפין בשאר איסורין אפילו מדרבנן מותר, אבל בע"ז אסור דכל מה שאתה מהוה ממנו אסור, א"כ כל שכן באפה בגחלים של ע"ז דאסור מה"ת משום דכל שאתה מהוה ממנו אסור, דבא מכח ע"ז ולא גרע מחליפין, וזה הוא דעת הרמ"ה, ולכן באפה בגחלי איסור ותנור דהיתר, לא שרי משום ז"ז גורם, כיון דמה"ת איסור ע"ז נתפס בו, ואין ההיתר נתפס בו, [ונמצא דיש בהפת רק איסור ע"ז].

לע"נ הג"ד אריה לייב בקשט ב"ר יעקב יהושע זצ"ל י"א צ"י י"ב סבת

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה. איתא בזוה"ק (פרשה זו רטז:): דהא כל יומי לא איקרי 'ויחי', בגין דכל יומי בצערא הוו, עליה כתיב 'לא שלותי' וגו', בתר דנחת למצרים איקרי 'ויחי', ע"ש. ודייקו מדלא כתיב 'וישב' יעקב, וכתב 'ויחי', כי השבע עשרה שנה שהיה במצרים החיה גם אותם השנים שעברו עליו. וכמו שאמרו (תנא דבי אליהו רבה

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות** אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

אנכי עמכם רעה אשר אחר כך תהיה טובה, וזהו אין בידי לעשותה, 'כי התחת האלקים אני', כי רק האלקים הוא היכולת בידו לעשות כן, לא אדם. ג והמג"א (סימן תמ"ה סק"ה) כתב ג"כ דע"ז שאני, אבל לא משום דע"ז חמור יותר משאר איסורים, אלא משום דהואיל ואסורה במשהו ואינה בטילה, אין אומרים בה זה גורם מותר, דהלא כתב הר"ן דההיתר של זה זה גורם הוא משום תורת ביטול. וכתב דמשום הכי גם לענין חמץ בפסח כיון שאוסר במשהו, לכן זה זה גורם אסור.

^א וכ"כ בקיצור האוה"ח הק', וז"ל: 'אשר דבר וגו' ויברך', הגם שראינו שלא ברך ראובן ולא שמעון ולא לוי, יגיד הכתוב כי 'דבור' הקשה להם, היא ברכתם, והוא אומר 'אשר דיבר וגו' ויברך', ומה שאמר לראובן דברי קנטור, שם צוה את הברכה, עכ"ל, וע"ש עוד.
^ב בספר עשרה למאה כתב ענין זה, וז"ל: יוסף אמר, הנה אביא לכם ראייה חזקה שאל יעלה שום מורא על ראשכם, שהנה אף גם אם ארצה לנקום מעמכם, מ"מ אין מן הראוי ממני לעשות עמכם רעה יותר ממה שעשיתם אתם עמדי, והנה רעה כזאת אשר תהיה רעה בהחלט, לא אוכל לעשות עמכם, 'כי אתם חשבתם עלי רעה והאלקים חשבה לטובה', לכן מן הראוי שאעשה גם

גליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעעש: תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממצוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים. וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממציר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניניו.

כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר. ויש להבין דלא רואים בכל פעם שנתקיים הסיפא 'סופו לקיימה מעושר'. ונראה הענין על פי מה שאמרו (פסחים נ:): עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה, ואמר ליה עולם ברור ראיתי, ע"ש. כי מי שהוא בעוה"ז בגדר עני, הוא בעוה"ב מהעשירים הגדולים, כי יש לו ש"י עולמות. וגם פירש רש"י על מה שנאמר קהלת 'והשבע לעשיר אינו מניח לו לישן', דהעשיר בתורה אינו יכול לישן בעולם הבא, וז"ל רש"י שם: והשבע לעשיר - בעל שמועות. איננו מניח לו לישון - בקבר שנאמר 'דוב שפתי ישנים', כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו שפתותיו דובבות בקבר, עכ"ל.

ויש להבין זה על פי מה שאמרו (סוף מוע"ק) דהנפטר מן החי, אומר 'לך לשלום', ובמת אומר 'בשלום'. ונודע הטעם, כי כל ימי האדם בחיים חיותו הוא הולך ומוסיף מדרגא לדרגא, ולכן אומר 'לך לשלום', [ד'לשלום' היינו דמוסיף שלימות], משא"כ במת, [אומר 'בשלום', היינו השלימות שעשה בעוה"ז], כי רק מה שטרח בערב שבת הוא יאכל בעוה"ב, וזה 'בשלום' שהכין לו בעוה"ז. ומסיים בגמרא דתלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעוה"ב, ויש לומר דבא לחלוק כבוד לתלמיד חכם במיתתו דקרוים חיים, שיוכל לומר לו 'לך לשלום', כי אין לו מנוחה שיונה במקום אחד גם בעוה"ב, כי גם שם יוכל להלך ממעלה למעלה ע"י מה שגרם להוסיף מצות ומעשים טובים לתלמידיו העוסקים במצות, ובמה שלמד עמהם, דובב שפתי ישנים.

והנה מצינו (יומא לה:): הלל מחייב העניים שלא יאמרו בשביל עניים לא היו יכולין לעסוק בתורה, וא"כ ע"י צדיק ותלמיד חכם שקיים התורה מעוני, יוכלו ליקח מוסר שאין שום תירוץ בעולם, כי אפשר ללמוד גם בהיותו עני ואביון רק אם ירצה, ומאחר שלומדין ממנו ועל ידו, א"כ בכל עת הוא מתעלה ביותר גם בעוה"ב, כי הוא היה הגורם לתלמיד תורה, ולכן שפיר נאמר 'סופו לקיימה מעושר', כלומר שגם בעוה"ב שהוא עשיר מקיים התורה, והוא חידוש גדול.

פ"ה): כל שהשיגתו שנה אחת טובה סמוך לזקנתו סימן יפה לו וכו', והעלה עליו הקב"ה כאילו כל ימיו היו בטובה. כי כל ימי יעקב שהיה בצערא, לא נקראו חיים אצל יעקב, כי לא נשלם בקדושתו, ורק במצרים זכה להשתלם בקדושתו.

ולכאורה לפי השכל כיון שארץ ישראל מקום המקודש מכל העולם, ולאברהם אבינו אמר הקב"ה 'לך לך וגו' ושם אעשך לגוי גדול'. וליצחק אמר 'גור בארץ הזאת' וגו', והאבות וגם יעקב בעצמו חבבו את הארץ, היה ראוי שישתלם יעקב בקדושתו בארץ הקדושה, ולא במצרים בארץ הטמאה, ועמה מזההים יותר מכל העולם.

אכן מצינו כמו כן בגלות בבל ובגלות בית שני, שעיקר התפשטות התורה שבעל פה היה דייקא בבבל, ודייקא שם נתגלה להם רזי התורה, מה שלא נתגלה להם בישובם על אדמתם, ודייקא בבבל היו אנשי כנסת הגדולה וכו', ותלמוד בבלי שהוא עיקר תורה שבעל פה שלנו נתייחד בבבל. ואמרו (שיר השירים רבה ד"ב): 'צדיקים העמידה לי בחורבנה יותר מצדיקים שהעמידה לי בבנינה'.

והנה בריאת העולם היה ב"ב מזלות ברקיע, והיינו בעולם, וי"ב חודשים בשנה הוא בזמן, כי לכך נקראת 'שנה' שהוא לשון 'שנית', שהחמה חזרה למקומה הראשון ומקיף העולם פעם שני. וי"ב שבטים הוא בנפש, כי כל מה שנברא הם ב'עולם שנה נפש' כידוע בספר יצירה. והכל נברא בהתורה שהיא כלי אומנותו, ויש בספר בראשית ג"כ י"ב פרשיות.

ואמרו (בר"ר גה:): על ספר בראשית, שבו נתעסק הקב"ה וברא את עולמו. היינו שכל ספר זה וסיפורו הוא כלל בריאת העולם, ונשלם בקבורת יוסף שהוא הצדיק יסוד עולם.

והנה פרשה זו סתומה, ויש לומר טעם לסתימתה, כי באמת הענין הזה שיושלם יעקב בקדושתו דייקא במצרים ולא בארץ, ושיתגלה ויגיע לעולם כלל הכנסת ישראל נפשות קדושות מוכנים לקבלת התורה דייקא בחוץ לארץ ולא בארץ, ושיהיה גמר הבריאה גם כן במקום הזה, הם ענינים סתומים ונעלמים משכל האדם להבינם. והנה אמרו (ריש תורת כהנים) 'מה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה'. ומאשר הענין הזה עמוק מאד, שאין בשכל האדם להתבונן, לזאת היא סתומה. ועל כל פנים מרמז לנו בענין הזה שלא ימס לבבנו מאשר אנחנו בעקבתא דמשיחא ובכל דור הנפשות מתקטנים ואין נזכה להגאולה, כי רואים אנחנו מה שקרה לאבותינו בגלותם, ודייקא בגלות

הגיעו לכל הקדושות, כי כן רצון הש"י. ושמעתי בשם הרה"ק מפרשיסחא זצ"ל, שאף שהנפשות מתקטנים בכל דור, מכל מקום הנקודה שבלב נטהר בכל דור ודור יותר.

לע"נ הג"ר ניסן אהרן ב"ר יחיאל מיכל טוקנסקי זצ"ל יא"צ ט"ו טבת

ויקרבו ימי ישראל למות. איתא במדרש כאן שדרשו עה"פ 'כי גרים אנחנו לפניך, ותושבים ככל אבותינו, כצל ימינו על הארץ, ואין מקוה', ודרשו: 'כצל ימינו', והלואי כצלו של כותל או כצלו של אילן, אלא כצילו של עוף ששעה שהוא עף. 'אין מקוה' - אין מי שמקוה שלא ימות, [שכולם יודעים דאין תקוה שלא ימות, דבודאי ימות], הכל יודעים ואומרים בפייהם שהן מתים, אברהם ויצחק ואף יעקב אמר 'ושכבתי עם אבותי' ע"כ. וכן אמרו בדברים רבה פרשת וזאת הברכה: לכל מדות אדם מקוה, עני עד שיעשיר, חלש עד שיהיה גבור, חולה עד שיתרפא, חבוש בבית האסורים עד שיתירוהו, אבל יום המיתה אין תקוה, שהרי הקב"ה דבר עם משה פנים בפנים ולא יכול להציל נפשו מן המיתה, ע"כ.

ויש לבאר המדרש לפי מה שכתב ביערות דבש (ח"א דרוש י') לבאר החילוק בין צל של כותל, וצל של עוף, כי עיקר הצל מאדם הוא נשמת האדם ורוח חיוני, ולכן אמרו יהושע וכלב על הגוים 'סר צלם מאתם', כי נשמת רוח חיוני כבר

הלכה. ואמרו על שעת פטירת אדם 'עד שיפוח היום ונסו הצללים', כי הוא נשמת אדם. והנה כל זמן שהנשמה בגוף, יש לו צל, כמו כותל לצלו, ובמותו נפסק הצל, כנפול הכותל. אבל זהו אם כאשר ימות שם ינוח ולא ישוב שנית לעולם, הוא שפיר כצל הכותל, כאשר כותל עומד הוא במקומו, וכאשר יפול הכותל פסק הצל לגמרי. אבל אם צריך להתגלגל שנית בעולם, הרי הצל חוזר, אבל הוא בגוף אחר, והצל משתנה ממקום למקום, וזהו כצלו של עוף שצלו לא עומד במקומו, ובכל מקום שהעוף שוכן עושה צל, לפעמים במקום זה ולפעמים במקום אחר, מקום אשר ישכון, כן הנשמה המגולגלת. ובאמת עיקר היסורים לנשמה הוא הגלגול, כאשר כבר באה וסבלה המת וחבוש הקבר, ובאה מעולם חושך ואופל, לעולם שכולו אור וזך ונקי, יהיה צריך לחזור לזה העולם וישוב לימי עלומיו, וכולי האי ואולי הוא שיזכה לאורח חיים בבואו שנית לעולם, וזה היא צרה גדולה, וזהו שאמרו (יומא כט.) 'קשה עתיקי

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חסא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח ירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרויוואס. בנאמנות. קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באוונדערט שטיין. באוונדערט עבודה און תפלות פאר א לעבעדיגע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט. מיט כוונה במחנות, אויז האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אויז ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויפונג פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.

דווקא אויך דעם מקבלידע אופן פון **מכן דורות ישרים** וועט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ: **כער הלב (אמרינו דין הארץ צו ארדישקייט), שיהפך לבם לשמים לטובה (ס'רשישי ד' גאנצע מענטש), וזארא מלאים (וועטט ווען האנדערט) מקנע עס געבען פון מעש.**

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

” מיי קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר. ער וויל ענדיגען א מסכתא

” מיי זון בעהט מיר זעקס מינוט אויך 5 מינוט שפע פאר טון זמן קריאת שמע

” מיי יצחק האט ארייפגעלייגט א פילטער

” איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיי בחור טוהט

” כהאב גענהייבט ווען הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנרב זיין פאר מיין חברים קינד

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עוונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית. ומתרגם בחוכמא (תרגום ירושלמי בראשית א א). "ל בעזה", כי חכמה במילואו כזה: **חית כף מם הי**, גמטריא **בראית** מבראשית, **וש'** מבראשית היא נתחלף בא"ב דא"ל ב"ם בי' הוא חכמה (עי' עץ חיים שער א ענף ה) - בבחינת "מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית" (תהלים קד כד), והבן.

בראשית. איתא במדרש בשביל משה רבינו שנקרא ראשית, שנאמר (דברים לג כא): "וירא ראשית לו" (בראשית רבה פרשה א אות ד). "ל בעז"ה, כי הנה ידוע כי משה הוא יסוד אבא הוא **חכמה** (עץ חיים שער לב פ"א-ה). והנה **הש** מבראשית מתחלף בא"ל ב"ם ביו"ד מרומז על חכמה (עי' אות י), **וחכמה** במילואו **[חית כף מם הי]** בגמטריא **משה רבינו**. **ומשה רבינו** בגמטריא **בראית** מבראשית. וזה שאמר המדרש, "בראשית" בשביל משה רבינו, והבן.

בא יעקב אבינו בתפלה שיזכה 'ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים' שלא יהי' לס"א לקרוב אליו כלל.

איש אשר כברכתו ברוך אותם. אמר 'אותם' לשון רבים ולא 'אותו', כדי שלא תאמר כי אותה ברכה נתונה רק לאותו שבט לעצמו, לכן אמר 'איש אשר כברכתו ברוך אותם', דכל אחד ואחד מישראל יכול להמשיך עליו אותה ברכה ע"פ מדותיו, כגון אם מתנהג בדרכי יוסף, אז ממשיך עליו ברכות יוסף הצדיק, וכמו שמבירכין אילן מן האילן.

לע"נ בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה פיש ע"ה י"א צ"צ כ"ז חשוון

יעקב אבינו לא מת. נראה לצדד

דאברהם ויצחק לא יצאו מכלל בני נח, אבל יעקב אבינו יצא מכל בני נח, והוא על פי מאמרם (שבת קמה): אמר ר' יוחנן מפני מה גוים מזהומין, שלא עמדו על הר סיני, שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתו, גויים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתו וכו', ופליגא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו, אברהם הוליד את ישמעאל יצחק הוליד את עשו יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא היה בהן שום דופי, ע"כ. ונראה דרבי אבא בר כהנא סובר דמיעקב היתה תחילת מתן תורה, כיון דאז פסקה זוהמת ישראל, לכן כבר היו ראויים לקבל תורה, אבל רבי יוחנן סובר דמסיני פסקה הזוהמא ולכן לא היה מתן תורה מקודם. ובהא נחלקו רבי יהודה ורבנן (חולין ק): דרבי יהודה סבר כרבי אבא בר כהנא דמיעקב אבינו פסקה זוהמא, ולכן מיעקב אבינו היתה התחלת מתן תורה, דכיון דפסקה זוהמא כבר היו ראויים לקבל התורה, אבל רבנן סוברים כרבי יוחנן דמסיני פסקה זוהמא ולכן לא היתה נתנית התורה קודם לכן.

וזה שאמרו דיעקב אבינו לא מת, דאברהם ויצחק לא יצאו מכלל בני נח כנ"ל, אבל יעקב יצא מכלל בן נח, דביעקב יש שני ענינים: א) שהיה נחשב איש ישראל פרטי. ב) שהיתה לו מדרגת כלל ישראל, כיון שלא היה אז ישראל זולתו, והוא היה הישראל הראשון, ואחר שראשית כולל כל דבר כנודע, היינו יעקב אבינו לא מת, דבמדריגה הכללית אשר לו שהיה נחשב כלל ישראל, בזה לא היתה מיתה וסילוק, דרק יעקב הפרטי מת, אבל מדרגת הכלל אשר היתה לו, לא נסתלקה, והוא על דרך אמרם (הוריות ו.) 'אין מיתה בציבור'.

וביתר הסברה, דענין היותו כלל ישראל הרי זה לא מת ונסתלק, כיון שכלל הישראל עדיין קיים, וא"כ הרי זה עצמו מציאות והוית ענין כלל ישראל דיעקב. וזהו שאמרו שם: מקרא אני דורש 'כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים', מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים. והכוונה כנ"ל, דכל זמן שזרעו בחיים, ממילא הנה גם הוא בחיים, היינו מדריגת הכלל ישראל אשר לו, כיון שהכלל ישראל הרי עדיין קיים. (בית האוצר ח"א כלל א' אות ד' ואות כ').

מחדתי'. ועל זה ישימו ללב כל ישרי דרך להטיב מעשיהם, אולי ינוחו ולא ישובו שנית, כי מצטערים אנו על הראשונים, וזהו אומרם 'הלואי שיהיה כצלו של כותל', ולא כצלו של עוף, עכ"ד.

ומבואר מזה כי צלו של עוף נדמה למי שצריך עוד להתגלגל, וצלו של כותל הוא למי שכבר השלים נשמתו. וזה כונת המדרש במה שביאר פסוק זה של 'כצל ימינו', שיש הנדמים כצלו של עוף, ויש הנדמים לצלו של כותל, עם כל זה 'אין מקוה', אין מי שמקוה שלא ימות, וסמכו פסוק זה על יעקב אבינו לפני מיתתו, שנאמר בו 'ויקרב ימי ישראל למות', שיעקב אבינו השלים עצמו מכל וכל, והיה דומה לצלו של כותל, ועכ"ז לא קיוה שלא ימות.

לזכות מ.ב. פ. לעשירות והצלחה בכל מעשי ידיו

ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים. איתא בזוהר (דף ק"ח): בשעתא דבר נש אסתלק מעלמא, אבוי וקריבוי משתכחין תמן עמיה, וחמא לון ואשתמודע לון, וכל אינון דהוה מדוריה גבייהו בהווא עלמא בדרגא חד, כלהו מתכנשי ומשתכחי עמיה, ואזלין עם נשמתיה עד אתר דתשרי באתריה. (בשעה שהאדם מסתלק מן העולם, אביו וקרוביו נמצאים שמה עמו, ורואה אותם ומכירים, וכל אלו שיהיה משכנו עמהם בעולם ההוא במדרגה אחת, כולם מתקבצים ונמצאים עמו, והולכים עם נשמתו, עד המקום שישכן שמה).

וכן היה אצל אמי מורתי הרבנית מרת גיטל ע"ה בשעת פטירתה ז"א ניסן תרנ"ם, כאשר אמר לה אחי ה"ו דברי תנחומין לרפואה שלימה, והשיבה: איזהו שטות תדבר, הלא אבי (זקני) זצ"ל כבר יושב פה על המיטה. וכן היה אצל חמותי הרבנית מרת ריזל נ"ע שנפטרה בסוכות, וכחצות הלילה נפתחה הדלת מעצמה, ואמרה: כעת נכנסו אמי וכל קרובי. והזכירתן את שמותן, והראה באצבעו באיזהו מקום עומדת זאת וזאת וכו', והכל בדעה צלולה היה.

וכיוצא בו ראיתי כ"אשר עמדתי בפטירת הגאון רבי זלמן ב"ה (באגריהאד) ראב"ד דעיר מולדתי פרשה שברוג זצ"ל, וזכיתי לקבל ברכותיו קודם פטירתו, ודעתו היתה צלולה, ואמר כל הפרשיות מק"ש בקול רם אשר לא נשמע ממנו כן בחיים ובקול חזק, עד אשר גם בחצר החיצונה היה נשמע את הקול. אח"כ פתח ואמר: ר' יוחנן וריש לקיש שני מאורות הגדולים באו לקראתי לשובינן, כמו שושיבונן שבאים בחופה, עכ"ד.

אך זה רק אם הוא צדיק והלך בדרכי אבותיו, [אז באים קרוביו להוליכו לג'ע], אך אם לא הלך בדרכם, אז 'ביצחק ולא כל יצחק', ולא נחשב להם בן. ואז באים לקראתו הנשמות לפי מעשיו, כגון אלו אשר הולידו בנים משחיתים בפגם ברית ונשגז', אלו משחיתים הם קרובים שלו אשר מוליכים אותן לשאול תחתית לשבעה מדורי גיהנם ולדראון עולם. לכן

הופיע
כרך נוסף מסדרת

חידושי רבינו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני

כולל מובאות, ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים
מהדורה מושקעת ומורחבת
...
בכרך זה הופיעו:
• הלכות חמץ ונוצה • נדרים • שמיטה ויוכל • ביאת מקדש • תמידים ומוספין
...
כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה
...
כמו כן הופיעו בהדפסה שניה כרך הראשון שנתקבל בחיפה ויתרה בעולם התורה כולל הלכות:
• תפילין • שבת • יבום וחליצה • מאכלות אסורות • תרומות • קרבן • פסח • מעילה

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות הפצה ראשית
בארץ: ספרייתי - אחים ניטלר • בחו"ל: עם הספר - לעווין
מכון מורשת הגר"ח - moresheshagrach@gmail.com

לע"נ הג"ר נתן נטע ב"ר אשר נוסקין זצ"ל י"א צ"ט ט"ו בת
ויחי יעקב. וברש"י: כיון שנפטר יעקב
 אבינו נסתמו עיניהם ולבם מצרת
 השעבוד שהתחילו לשעבדם. והקשו
 המפרשים (רא"ם וגור אריה), דבפרשת
 וארא (ו:טז) פירש רש"י שכל זמן שאחד
 מהשבטים חי לא היה עליהם שעבוד,
 ואיך כתב רש"י כאן דמיד שנפטר יעקב
 אבינו נסתמו עיניהם ולבם מצרת
 השעבוד. ולי קשה עוד מה שהוסיף
 רש"י 'נסתמו עיניהם ולבם של ישראל
 מצרת השעבוד', דבראשית רבה (צו:א)
 הלשון 'התחיל שעבוד מצרים על
 ישראל'.

ונראה דיזועים דברי המפרשים במאמר
 תלמידי הנביאים לאלישע 'הידעת כי
 היום ה' לוקח את אדוניך מעל ראשך',
 ותמיה איך חשבו בני הנביאים שנתגלה
 להם מה שלא נתגלה אל רבם. אך הסבר
 הדבר כך הוא, כמו שבשעת מיתה
 הגשמית רח"ל, בתחילה נפסק החיות
 מאברים הרחוקים מהלב, אח"כ

מהקרובים, עד שברגע האחרונה נפסק מהלב עצמו, נמצא דאברים הם
 מרגישים המיתה קודם הלב שהוא המלך ועיקר בגוף. כמו כן בפרידה
 הרוחנית שנפרד מהם אליהו, הרגישו מקודם בני הנביאים, ולא היה זה בגדר
 ידיעה, כי אם בגדר הרגשה, דאלישע רבם שהוא במדריגת הלב לגבם, אם
 גם הוא כבר מרגיש, זה סימן שכבר הגיע שעה האחרונה, אבל כל זמן שאך
 הם לבדם מרגישים ולא רבם, יוכל לשהות עוד זמן מה.

כמו כן יש לומר שיעקב אבינו עדיין לא הרגיש בצרת השעבוד, דבאמת לא
 היה עדיין אז שיעבוד בפועל, אבל נכדו הרחוקים מגודל בהירות קדושת
 יעקב אבינו, כבר הרגישו בהסתלקות חירותם. וזה שדקדק רש"י לומר
 דנסתמו 'עיניהם ולבם' מצרת השעבוד, דבספה"ק (דברי אמת לך מהחווה
 מלובלין בשם הבעש"ט) מבואר שכל אומה יש לה תאוה מיוחדת וקליפה
 ויצה"ר המפקשת ומשוכים לאותה תאוה, ומי שגר בארצם ונהנה מתאוותם
 יש להם תוקף ושעבוד עליו. וידוע דמצרים היו שקועים בניאוף, ולכן ארץ
 מצרים נקראת 'ערות הארץ', ועל כן יוסף הצדיק שהיה נקי מתאוה זו
 בהחלט, לא היה עליו שום שעבוד, אע"ג שנמכר ממש לעבד, נעשה תיכף

אדון בבית, וגם אחרי זה בהיותו בבית
 האסורים. דכלל זה בידינו דכל שאינו
 נהנה מטינופא דסטרא אחרא, אין לה
 שום שליטה עליו, וכן היה ביעקב אבינו
 וי"ב שבטים וע' נפש שהיו כולם אחוזים
 בקדושת הברית, וממילא רחוקים מניאוף
 פגם הברית.

והנה אמרו רז"ל (ירושלמי ברכות פ"א
 ה"ה) עינא וליבא תרי סרסורא דעבירה,
 דעין רואה והלב חומד, וזהו עומק
 המליצה 'נסתמו עיניהם ולבם', דאע"ג
 דמקודם היו מסורים להקדושה, כמו
 שאמר שלמה (משלי כג:כו) 'תנה בני לבך
 לי', אבל בעת פטירת יעקב אבינו ע"ה כבר
 נתעמם ונכה גודל בהירות הקדושה עד
 שהיו צריכים ליגיעה לשמור העינים והלב
 מתאוות מצרים. ועל ידי זה הרגישו
 שמתקרב להם שעבוד מצרים, וזהו
 'מצרת השעבוד', שלא היה שעבוד ממש,
 אלא כבר ראו סיבתו ונצטערו עליו. ואילו
 אחר מיתת השבטים, מבואר בילקוט
 שמעוני (ירש פרשת שמות) שנתמלאו
 בתי התיאטראות והקרסאות מבני

הופיע ויצא לאור

ערוך לנר - ברכת הבית על מוסכת כריתות

מהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי
עם הגהות והערות ואלפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנייות הספרים המובחרות
 ליתר פרטים: 718.854.9897

ישראל, וידוע דזהו הפתח לניאוף,
 ונשאו עיניהם לתאוות לבם, ומיד
 'ויקם מלך חדש' והתחיל השעבוד
 ממש.

לזכות פ.ב.ע.י להצלחה בכ"ע

דרך הלימוד מן הכלל אל הפרט. בספרי
 פרשת האזינו איתא: ר' יהודה אומר,
 לעולם הוי אדם כונס דברי תורה
 כללים, שאם כונסן פרטים מיגעין אותו
 ואין יודע מה לעשות, ע"כ. אין דבר
 שאין בו נקודה אמצעית, שהיא הרוח
 הפנימית המחיה והמאחדת את כל
 חלקיו. ונקודה זו, מקומה תמיד
 במסתרים, לפני ולפנים, ונתפסה רק
 בחושים הפנימיים החודרים אל תוך
 תוכו של כל דבר, ואינה כשטח העליון
 הנתפס בחושים החיצוניים.

הכל מסתכלים באילן המסורבל
 בענפים, ואין איש שם על לבו את
 שרשיו החבויים בבטן האדמה,

שאלמלא הם המוציאים ממעמקי הארץ את גזי אוצרותיה, לא היה האילן
 צץ ציץ עושה פרי ומתקיים.

האדם יודע את אבריו החיצוניים, אבל אינו מכיר את מקום לבו, שממנו
 תוצאות חיים לכל גופו, ואינו יודע את שלשלת היחס בין הלב ובין כל מהותו
 אשר מחוצה לו, אשר אם אצבעו הקטנה תאבד כח גברא (מפאת חולשת
 לבו), אינה שבה ורפאה לו ואינה חוזרת אל איתנה, בלתי אם ירפא את לבו
 תחילה.

כל מהות מוחשית או רוחנית, היא בעלת לב, דיש לה נקודה פנימית המקיף
 את כל המסתעף ממנו. וכל מי שלא חש בדפיקת הלב של איזו ספק, יחסר
 לו המושג אודות התוכן הכללי של הענין, ואז כל הכתוב במקצוע זה, נראה
 בעיניו כדברים יגעים שאין שום קשר ויחס ביניהם.

וכל מי שלא עמד על ה'בראשית' ועל היסוד של איזה ענין בתורה, חסרה לו
 המדה שתורתו נדרשת בה, וכל הלכותיו בענין זה נדמות לו כערמה גדולה
 של צרופי דברים שאין קו משותף וצד השוה ביניהם, והוא הולך ותועה בין
 רבוי גוונים של דינים שונים, מבלי דעת

שיש להם סדר ושיטה ברעיון הגיוני אחד.

סוף דבר: כל השונה פרקו בחקירה ובהבחנה
 מן היסוד, אשר על פיו מתגלה הכלל בכל
 מקום שמתגלה אחד מפרטיו, אז דרכו
 ארוכה בראשיתה, וקצרה באחרייתה. וכל
 הכונס דברי תורה פרטים פרטים, הם
 'מיגיעים אותו ואינו יודע מה לעשות', ודרכו
 קצרה בתחלתה וארוכה בסופה.

לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

ויגוע ויאסף אל עמיו. כשמגיע זמנו של אדם
 להסתלק מן העולם, אביו וקרוביו ומקורביו
 שבעולם האמת נמצאים בחברתו והולכים
 עם נשמתו עד שתגיע למקומה, ובשעה
 ששורה מדת הדין על האדם להוציאו מן
 העולם, מתוספת בו רוח עליון ורואה מה
 שלא ראה מימיו, כדכתיב 'תוסף רוחם
 יגועו' (תהלים ק"ד) וכתיב 'כי לא יראני
 אדם וחי', בחייהם אינם זוכים, אבל
 במיתתם זוכים. ובשעה שמת אדם, רואה
 אצלו קרוביו וחבריו מעולם הבא כדמות
 שרואה אותם בעוה"ז בחייהם, אם זכאי

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

**'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל
 וצפורא, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'**

מספרים שיש חיה אחת שקול פסיעותיה נשמע ברמה,
 ובשמעה את הקול, היא אינה יודעת שזה קול נקישות רגליה
 על הקרקע, אלא חושבת שזה קול חיצון מבעית, ועל כן היא
 רדופה תמיד לברוח ואין לה מנוחה.

וכזה הוא האדם המטייל את אשמת צרותיו על אחרים, במקום
 לפשפש בעצמו ולהכיר שהוא עצמו הינו האשם בכל מה
 שבא עליו. אנשים הגונים וישרים מאשימים בכל רק את
 עצמם בלבד, וממילא הם משתדלים לתקן את עצמם במקום
 לחרף ולהשמיץ אחרים.

וכשהם עומים על עצמם, הם משיגים את תקונם ושלימותם
 הרוחנית, ואף רגע אינו הולך לאיבוד, כל הזדמנות מנוצלת,
 והם הופכים טיט לזהב. משא"כ האדם שהוא הדיוט ומרוקן
 מכל תוכן, הוא הופך זהב לטיט היון, כפי שרואים במציאות
 שחבר רע מקלקל והורס את שלימות חייו של אדם טוב
 ומהוגן, וכן הורס אדם רע את חיי המשפחה השלויים
 והאציליים.

הוא, כולם שמחים לפניו ומקדימים לו שלום. ואם לאו, באים אליו רק חוטאים מגיהנם והם עצובים בקריאת וויי, ואף הוא בעצמו פותח בוויי. ובאותם שלושים יום הנשמה נמנעת ממנו, דשלא בשעת מיתה לבד מסתלקת הנשמה, אלא בעודו בתוקפו עוברת ממנו הנשמה ואינה מאירה לרוח. זאת אומרת אפילו שהאדם עוד בריא, וכמו שאיתא בזוהר הק' מרבי יצחק שידע לפי הסימנים שהולך למוות, והוא עוד הרגיש בריא לגמרי וכו', ונפשו נחלשת, וכל מאכל ותאות הגוף מסתלק ממנו.

ועוד מבואר בזוהר דביום שגוף האדם נשבר והנפש רוצה ליפרד ממנה, ניתן רשות לאדם בעודו חי לראות דברים שאינו יכול לראות כל ימי חייו. ושלושה שלוחים עומדים עליו באותה שעה ומחשבים ימיו ומעשיו בעוה"ז, והוא מודה בפיו על הכל, ואח"כ חותם בידו שעשה אותם מעשים בגופו ורוחו טרם יצא מעוה"ז,

י"ג טבת ב' לסדר ויחי
יומא דהילולא של הגה"ק הצדיק מרעננה
רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמאן זי"ע
בעל הבן לאשרי

אם לא עכשיו אימתי?
עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו:

"הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בכל יום, על כל אלה שיעיינו בספרי ויגידו בשמי דברי תורת לאחרים, שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב, וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים והצלחה בכל טוב בזה ובבא"
עשינו מה שגזרת עלינו,
אף אתה עשה מה
שהבטחתנו!

ואין הנשמה יוצאת מן הגוף עד שנגלית עליה שכינה, ואז הנפש מתוך שמחה וחביבות השכינה יוצאת לקראתה מן הגוף, ואם זכאי הוא מתקשר ונדבק בה בשכינה, ואם לאו השכינה הולכת, והנפש נשאת להתאבל על הגוף.

ועוד מבואר בזוהר האופן של וידוי בשעת מיתה וקריאת שמע וברוך שם, והקרבת הנשמה לשם ה', וחזרה בתשובה וכוונת השמות באותה שעה, וקבלת מיתה ויסורין בנפש ונשמה. ואם תאמר עם הארץ שאינו יודע בכל אלה כיצד יעשה, אלא הרי הוא קרבן לה' כשור או שה או עז או תור ובן יונה, ומיכאל הכהן גדול מקריבו לפני ה', ומיכאל מכוון בשם ה' בצאת נשמתו שתצא בלב אחד. (שור"ת סי' ל"ז).

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ זי"ע שכתב
דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקוים בזה כעין מה דכתיב 'זירע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות י"ג]: והגם שהארכתי כאן הרבה, מצאתי עוד בהכרח להאריך קצת, דקשה הרבה על דברי, דהלא איתא (שבועות לה). שהמקלל חבירו בשם לאו שיש בו מלקות אם יש התראה, וגם המקלל חבירו בלא שם, הוא איסור, וכן הוא ביו"ד (סי' רמ"א), וכתב האורים שם וז"ל: רוב ההמונים עם אינם נזהרים, ואומרים בלשון אשכנז גאט זאל עים שטראפען' גאט זאל עים שלאגען' (-ה' יענישהו, ה' יכהו) ועוברים לאו של תורה, עכ"ל. והנה מבואר שם דלוקין גם על כינוי, וכאן במעשה של רבה בר בר חנה מזכירין כל כך שמות מן הז' שמות [הקב"ה שאינם נמחקים, כדי לקלל שונאו, והלא זה לאו שיש בו מלקות].

והנה לכאורה יש לתרץ, דיש לחלק כמו שכתבתי בהקדמת מאמר זה, דהגמ' בשבועות מיירי כשיש לו תקנה אחרת [להינצל מהשונא], או כשאינו מרשיע כל כך, [דאז אסור לקלל אותו בשם, אבל אם אין לו תקנה אחרת, אז מותר לקללו בשם]. אבל אין לנו לעשות חדשות באיסור מלקות, מה שלא נמצא ברבוותא הראשונים והאחרונים לאמור שבאופן זה אסור ובאופן זה מותר.

והנה לכאורה יש לומר על דוד מלך ישראל שקילל (מזמור ק"ט) שונאיו, דבמזמור זה לא פרט שם של איש, למי מקלל, רק קילל סתם שונאיו, ובה לא צריכי רבוותא לומר דמותר, דפשיטא הוא.

אך מה שמצינו במזמור נ"ב שקילל את דואג האדומי, שהיה יהודי ות"ח גדול בלי ערך (כמבואר בסנהדרין קו): אלא שהיה מתחילה דר באדום [ולכן מיקרי 'אדומי', אבל באמת לא היה אדומי אלא ישראל], והיה מקללו לנוכח, או אפשר שהיה מקללו שלא לנוכח, אבל נאמר [מזמור] זה כאילו היה לנוכח, שכן הדרך שמקלל [בנוסח] כאילו הוא היה לפניו. ועכ"פ חזינן דאם מוכרח הוא, אז מותר לקללו.

וגם יש סברא במה שאמרו (ב"ק צד): 'ונשיא בעמך לא תאור', בעושה מעשה עמך, [וא"כ גם מקלל חבירו מותר אם אינו עושה מעשה עמך, דאמרו בשבועות (דף לו.) דהאיסור של מקלל חבירו ילפינן מ'לא תקלל חרש'], וכתבו התוס' (שם ד"ה מקלל), דמקלל חבירו, ילפינן מחרש ואביו ביחד, ע"ש.

והנה בסנהדרין (דף ס"ו) ילפינן שוב אביו בצירוף נשיא, וא"כ יש לפלפל איך הוא באינו עושה מעשה עמך, [דבנשיא כתיב 'בעמך', והיינו בעושה מעשה עמך, ומקלל חבירו ילפינן מאביו, ואביו ילפינן מנשיא], אך אין כאן המקום לפלפל, ודי רק מה שהבאתי הנצרך להענין.

אבל באמת ממזמור נ"ב [שקילל דוד המלך את דואג האדומי] אין קושיא, דשם לא הוי [קללה], אלא תפילה, כדאיתא בסנהדרין (דף קו): שדוד המלך התפלל לפני הקב"ה. וא"כ מבואר דרך קללה אסור, ולא בדרך תפילה, ולכן אמרו בברכות (דף י.) דבעי ר' מאיר רחמי עליהו דימותו, [דר' מאיר לא קילל, אלא התפלל, וזה מותר.

אבל עדיין קשה מהא דאמרו שם] בדף ז. בר' יהושע בן לוי במעשה של הצדוקי, דאמרו שם: 'אלטייה', [הרי מפורש שם דזה היה קללה, ולא תפילה, והרי זה אסור. ויש לומר דשם שאני דכוין דהיה צדוקי, לכן] הוי כיוצא מדת [ישראל, ואינו מיקרי עושה מעשה עמך], דלא שייך [בזה האיסור של] המקלל חבירו. ובפרט לגירסא שבתוס' שם שהיה מעובדי ע"ז, [דבדואי מותר], אך מי יהיה יודע איך יהיה נקרא 'מקלל', ואיך שיהיה נקרא 'תפלה', וא"כ נפל פיתא בבירא, דמה מהני לן כל הידיעה במאמר הזה [דבדרך תפילה מותר]. [המשך בשבוע הבא].